

Laboratori de Direcció d'Actors i Escenificació**2013/2014**

Codi: 43152

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313879 Estudis teatrals	OT	0	1

Professor de contacte

Nom: Merce Saumell Verges

Correu electrònic: Desconegut

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

ET

Objectius

El mòdul consisteix en un treball pràctic amb actors professionals que es vincularà a una hipòtesi de construcció global d'un espectacle. L'objectiu és proporcionar a l'alumne referents avançats relatius a les metodologies amb les quals realitzar investigacions pràctiques en el camp dels processos creatius lligats a l'espectacle teatral. El mòdul començarà amb una introducció sobre la teoria de l'escenificació i els seus processos creatius. Sobre aquesta base, el mòdul desenvoluparà un laboratori de direcció d'actors. El treball girarà al voltant de la recerca i la reflexió de metodologies eficaces. Paral·lelament, es dissenyarà un projecte d'escenificació que haurà de ser coherent amb la metodologia de direcció d'actors proposada. El professor donarà suport al treball a l'aula, bo i aportant possibles eines teòriques i pràctiques.

Competències

- Estudis teatrals
- Aplicar mètodes de recerca en les diferents disciplines de estudi de les arts escèniques segons els marcs conceptuals pertinents.
- Complir els codis deontològics inherents a l'activitat de la recerca.
- Planificar i dissenyar una recerca original i personal sobre un aspecte relacionat amb les arts escèniques.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Transferir en àmbit conceptual el saber pragmàtic dels processos escènics per elevar la pràctica al pla de la recerca.
- Treballar en un equip multidisciplinari en entorns diversos.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les eines conceptuals que permetin descodificar un procés de direcció d'actors i intervenir-hi eficaçment.
2. Aplicar mètodes de recerca pràctica en àmbit de la direcció d'actors segons els paradigmes conceptuals propis de la matèria.

3. Complir els codis deontològics inherents a l'activitat de la recerca.
4. Crear relacions entre el treball de recerca amb els actors i la construcció global de l'espectacle.
5. Formular conceptualment els problemes, els assoliments i la lògica interna implícita en la recerca pràctica relativa a la direcció d'actors.
6. Objectivar els processos creatius de direcció d'actors i les diferents intervencions que permetin situar-los en el pla de la recerca pràctica.
7. Planificar i dissenyar una recerca original en l'àmbit de la direcció d'actors, defensant la metodologia necessària en funció de les variables tècniques, ètiques i estètiques del procés.
8. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
9. Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
10. Treballar en un equip multidisciplinari en entorns diversos.

Continguts

1. Escenificació

Coneixement teòric i pràctic dels procediments centrals de l'escenificació. Estudi de conceptes i de diversos mètodes analítics que s'hi poden aplicar, tot fent referència a la seva fonamentació teòrica. Reconeixement de diversos models teatrals i de la seva influència en el procés d'anàlisi i definició del treball amb els actors.

2. El teatre com a Sistema de Comunicació

Definició general. Teoria General de Sistemes. Valor comunicatiu de tots els elements escènics. Sistema de comunicació intern i sistema de comunicació extern. La relació amb l'espectador.

3. El concepte d'acció

Definició general. Acció verbal, acció psicològica, acció física i acció psicofísica. Acció interna i acció externa. Conceptes bàsics per a l'anàlisi de l'acció: circumstàncies, objectius, conflictes, tendències, obstacles...

4. El procés d'anàlisi de l'acció

Establiment de circumstàncies i estudi de la situació. Situació quotidiana i situació escènica. El paper de la imaginació: lògica quotidiana i lògica creativa. El paper de la imaginació. Lògica i coherència de les accions respecte al projecte creatiu. Anàlisi estímulo-resposta. Acció possible i acció impossible. Acció poètica.

5. Determinació de l'espai i inici del moviment

Definició de lloc. Estudi de les proporcions. Tot comunica. Anàlisi de l'impuls del moviment. L'acció física: sentit de l'acció física en un espai determinat. Fer, no fer i deixar de fer. El significat de moviment i la distància. Concepte de planificació.

6. L'acció com a element constructiu del sentit i de la forma

L'estructura lògica de l'acció en el context habitual i en el context escènica. L'ús de l'acció com a motor de l'escenificació. L'espectador com a punt de referència i com a terme de diàleg.

7. Dramatúrgia del Director

L'actitud i presència del director. La seva "segona naturalesa". Enfocament dialògic amb l'actor. Nivells d'organització. Metodologies i tècniques en la direcció d'actors. Referents: Stanislavsky, Chejov, Barba, Vassiliev, Bogart, entre d'altres.

Metodologia

El curs s'estructura de la manera següent: cada tema del contingut teòric serà presentat en classes magistrals. Paral·lelament, es desenvoluparà un treball d'exemplificació amb actors, dirigit pel professor.

En un segon estadi de l'exemplificació pràctica, els alumnes treballaran amb els actors per tal de comprovar, en la dinàmica de l'assaig, l'anàlisi i el projecte d'escenificació preparats. L'assaig serà tutoritzat pel professor.

Les hores de tutoria es dedicaran al seguiment dels exercicis i treballs pràctics plantejats, fins i tot el final.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals/expositives, resolució d'exercicis, pràctiques d'aula	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Tipus: Supervisades			
Aprenentatge cooperatiu, debats, presentació de treballs pràctics, tutories	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Lectura d'articles o textos d'interès, estudi personal	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Avaluació

A. Exercicis pràctics que haurà de realitzar l'alumne

1. Anàlisi de l'acció percebuda

Pràctica de l'observació i capacitat de percepció de l'acció i el seu significat. Generar l'acció actoral.

2. Treballar una escena amb actors i actrius en grup a partir de la proposició de diversos models d'acció

Preparació i execució d'una escena proposada pel professor per comprovar, a partir d'una hipòtesi proposada pels alumnes, els canvis de sentit provocats pels canvis de model d'acció.

3. Projecte d'escenificació d'una escena breu

Treball final de l'alumne en grup: elaboració del projecte d'escenificació d'una escena seguint els criteris d'anàlisi i projecció estudiats en el curs. Aquest treball s'anirà desenvolupant a classe durant el curs.

4. Portafoli

Treballs de reflexió sobre diferents lectures i aspectes escènics derivats de l'anàlisi d'un espectacle.

B. Aspectes generals

Per a l'avaluació es tindrà en compte:

- Assistència (mínim per a ser avaluat/da 80%) i seguiment i participació en el curs.
- Aportacions individuals al treball pràctic amb els actors (40%).

- Anàlisi breu i individual d'un aspecte d'un espectacle de la temporada teatral (20%).
- Lliurament del projecte d'escenificació grupal (40%), dels quals s'avaluarà:
 - Presentació.
 - Expressió.
 - Comprensió i ús adient dels conceptes treballats.
 - Adequació i comprensió dels processos i mètodes d'anàlisi emprats.
 - Coherència interna de les propostes d'anàlisi i d'escenificació presentades.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència a les tutories	30 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Assistència i participació a l'aula	40 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Lliurament d'informes i treballs	30 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

- Abirached, R. La crisis del personaje en el teatro moderno. Publicaciones de la ADE, serie Teoria y práctica del teatro, núm.8. Madrid, 1994.
- Aslan, O. El actor en el siglo XX. Evolución de la técnica. Problema ético. Ed. Gustavo Gili S.A. Col·l: Comunicació Visual. BCN, 1979.
- Badiou, A., Imágenes y palabras. Escritos sobre cine y teatro. Ediciones Manantial. Buenos Aires 2005.
- Barker, H., Arguments for a Theatre. 3a. Ed. Manchester University Press. Manchester an New York 1997.
- Bogart, A. Los puntos de vista escénicos. Serie Debate, 14. Publicaciones de la A.D.E. Madrid, 2007.
- Carlson, M. Teorie del teatro. Panorama storico e critico. Ed. Il Mulino. Col·l.: Strumenti. Musica e spettacolo. Ceballos, E. Principios de dirección escénica. Grupo Editorial Gaceta, S.A. Col·l: Escenología. Estado de México, 1992. (Hi ha una edició anterior, més limitada, de 1985)
- Delgado, M. i Heritage, P., In contact with the gods? Directors talk theatre Manchester University Press, Manchester and New York, 1996.
- Donnellan, D. El actor y la diana. Col·l: Arte, 146 (Ensayos i manuales RESAD). Ed.: Fundamentos, Madrid, 2004.
- Foreman, R., Unbalancing acts. Foundations for a Theatre. Pantheon Books. New York 1996..
- Hodge, A. (Ed.) Twentieth Century Actor Training. Ed. Routledge. Londres, 2000.
- Jones, D. R., Great directors at work, University of California Press, Berkeley, Los Angeles, London 1986.

- Mitchell, K. *The Director's Craft. A handbook for the Theatre.* Routledge. Taylor & Francis Group. London, New York, 2009.
- Pidoux, J.-Y. *Acteurs et personnages. L'interprétation dans les esthétiques théâtrales du XXe siècle.* Édition de l'Aire.
- Col.l.: *L'Aire théâtrale.* Montreux, 1986.
- Pezin, P. *Le livre des exercices à l'usage des acteurs.* L'Entretemps Éditions. Saussan, 2002.
- Pfister, M. *The theory and analysis of drama.* Cambridge University Press. Cambridge, 1988.
- Ryngaert, J.-P. *Lire le théâtre contemporain.* Ed. Dunod. Paris, 1993.
- Serrano, R., *Tesis sobre Stanislavski en la educación del actor.* Escenologia A.C. Mèxic 1996.
- Simó Viñes, R., *La retòrica de l'emoció. Aproximació al sistema Stanislavski.* Col.l.: *Monografies de teatre*, 26. Ed.:
- Institut del Teatre. Barcelona, 1989.
- Stanislavski, C. S. *Obras Completas. (5 vols.)* Ed. Quetzal. Buenos Aires, 1981 - 1986.
- Vassiliev, A. *Sept ou huit leçons de théâtre.* Coed.: Académie Expérimentale des Théâtres i P.O.L éditeur. Paris, 1999.
- Watzlawick, P. Helmick Beavin, J. Jackson, Don D., *Teoría de la comunicación humana.* Ed. Herder. Barcelona, 1983.